

pieczętka Szkoły Doktorskiej

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
W SZKOLE DOKTORSKIEJ**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Od feminizmu do teorii <i>queer</i> : literaturoznawcze dyskursy o płci, rodzaju i seksualności <i>WS3</i>
Język wykładowy	polski
Tytuł/stopień naukowy prowadzącego	dr
Imię i nazwisko prowadzącego	Przemysław Szczur
Rok akademicki, semestr	2024/2025, semestr zimowy
Dyscyplina której dotyczy przedmiot	Literaturoznawstwo
Liczba godzin dydaktycznych	12
Liczba punktów ECTS	2
Sposób zaliczenia przedmiotu (zaliczenie, zaliczenie z oceną, egzamin)	zaliczenie
Warunki zaliczenia	Aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz prezentacja ustna krytycznej analizy wybranego tekstu spoza tych omawianych na zajęciach
Warunki zaliczenia dla obcokrajowców	jw. (możliwe zaliczenie zajęć w języku francuskim)
Treści realizowane podczas zajęć	
<p>W trakcie zajęć zostaną omówione główne nurty szeroko rozumianych studiów genderowych, głównie w dziedzinie literaturoznawstwa, choć – w związku z interdyscyplinarną specyfiką tej perspektywy badawczej – istotne będą również odniesienia do innych dyscyplin, zwłaszcza filozofii, nauk społecznych oraz historii. Poszczególne nurty omawiane będą w oparciu o wybrane teksty z dziedziny teorii feministycznej, studiów genderowych, studiów nad męskosciami, studiów nad seksualnością oraz <i>queer studies</i>. Zajęcia będą miały charakter metateoretyczny. Celem będzie uchwycenie źródeł ww. nurtów, specyfiki zarówno klasycznych ujęć, jak i nowszych tendencji, osiągnięć, perspektyw rozwojowych oraz ew. ograniczeń.</p>	
Literatura	<p>K. Berggren, <i>Lepka męskość: poststrukturalizm, fenomenologia i podmiotowość w krytycznych studiach nad męskością</i>, „Teksty drugie”, 2015, nr 152, s. 353-380.</p> <p>J. Boswell, <i>Chrześcijaństwo, tolerancja społeczna i homoseksualność. Geje i lesbijki w Europie Zachodniej od początku ery chrześcijańskiej do XIV wieku</i>, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2006, s. 17-49.</p> <p>H. Cixous, <i>Śmiech Meduzy</i>, tłum. A. Nasilowska [w:] <i>Ciało i tekst. Feminizm w literaturoznawstwie – antologia szkiców</i>, red. A.</p>

Nasiłowska, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2001, s. 168-187.

Encyklopedia gender : pleć w kulturze, red. M. Rudaś-Grodzka [et al.], Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2014.

A. Gajewska, *Teoretyczne lektury krytyki feministycznej*, [w:] *Lektury płci. Polskie (kon)teksty*, red. M. Dąbrowski, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2008, s. 30-41.

T. Kaliściak, *Małżeństwa jednoduszne. O dawnych formach męskich więzi homospołecznych*, [w:] *Formy męskości 2*, red. A. Dziadek, Instytut Badań Literackich, Warszawa 2018, s. 227-260.

T. Kitliński, P. Leszkowicz, *Homotekstualność: homoseksualność i twórczość*, [w:] *Lektury inności. Antologia*, red. M. Dąbrowski i R. Pruszczyński, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2007, s. 145-159.

E. Kraskowska, *O tak zwanej „kobiecości” jako konwencji literackiej*, [w:] *Krytyka feministyczna – siostra historii i teorii literatury*, red. G. Borkowska, L. Sikorska, Instytut Badań Literackich, Warszawa 2000, s. 200-212.

K. Kłosińska, *Feministyczna krytyka literacka*, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2010.

A. Kubiak, *Polskie męskości: peryferyjne, kolonialne, postkolonialne. Mapowanie pola poszukiwań*, [w:] *Obszary polonistyki 7. (De)konstruowanie męskości. (De)mitologizacje, (dez)iluzje i (de)heroizacje męskości w literaturze, kulturze i języku*, red. K. Matuszko, M. Głos, K. Maciąg i B. Drozd, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2024, s. 110-118.

A. Kujawska-Kot, *Ciałoteksty. Literackie i filmowe reprezentacje transpłciowości*, Universitas, Kraków 2024, s. 379-390.

K. Lisowska, *Metaforyczność w dyskursie genderowym polskiego literaturoznawstwa po 1989 roku*, Universitas, Kraków 2019.

A. Łebkowska, *Gender – dylematy badacza literatury*, „Ruch literacki”, 2005, nr 273, s. 525-537.

A. Mrozik, *Zwrot genderowy w Polsce: niedokończony projekt*, [w:] *Projekt na daleką metę. Prace ofiarowane Ryszardowi Nyczowi*, red. Z. Łapiński, A. Nasiłowska, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2016, s. 145-152.

G. Ritz, *Gender studies dzisiaj. Budowanie teorii i wędrowanie teorii*, „Teksty drugie”, 2008, nr 113, s. 9-15.

G. Rubin, *Rozmyślając o seksie: zapiski w sprawie radykalnej teorii polityki seksualności*, „Lewą Nogą”, 2004, nr 16, s. 164-224.

P. Sobolczyk, *Queerowe subwersje. Polska literatura homotekstualna i zmiana społeczna*, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2015, s. 88-138.

G. Stępnia, *Sztuka życia inaczej: ustanawianie queerowego czasu i przestrzeni*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2017, s. 227-257.

M. Szcześniak, *Queerowanie historii, czyli dlaczego współcześni geje nie są niczymi dziećmi*, „Teksty drugie”, 2012, nr 137, s. 205-223.

K. Szopa, *Poetyka rozkwitania. Różnica płciowa w filozofii Luce Irigaray*, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2018, s. 35-58.

L.-G. Tin, *Początki kultury heteroseksualnej w cywilizacji Zachodu*, tłum. O. Hedemann, Universitas, Kraków 2013, s. 7-53.

Z. Ulańska, *Autoreferat rozprawy doktorskiej pt. „Z centrum ku peryferiom. Literatura lesbijska a różne oblicza polskiej literatury nieheteronormatywnej i jej krytyki po 1989 roku – wielogłos”*

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej*	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w dziedzinie literaturoznawstwa, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla literaturoznawstwa zorientowanego genderowo	Dyskusja w trakcie zajęć oraz prezentacja indywidualna
W2	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe właściwe dla literaturoznawstwa genderowego	jw.
W3	zna i rozumie metodologię badań w dziedzinie literaturoznawstwa genderowego	jw.
W4	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji w zakresie płci, rodzaju i seksualności	jw.
W5	zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne i inne istotne uwarunkowania działalności naukowej lub artystycznej	jw.
U1	potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki i sztuki do formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym	jw.
U2	potrafi, wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki	jw.
U3	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym	jw.
U4	potrafi inicjować debatę i	jw.

	uczestniczyć w dyskursie naukowym i artystycznym	
U5	potrafi samodzielnie działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób	Prezentacja indywidualna
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku literaturoznawstwa oraz własnego wkładu w jego rozwój	Dyskusja w trakcie zajęć oraz prezentacja indywidualna
K2	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy / sztuki w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych	jw.

30.09.2024 r.

data

Pnemyński Jan

podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

Z-CA DYREKTORA
Szkoły Doktorskiej

Aleksandra Budrewicz

dr hab. Aleksandra Budrewicz, prof. UKEN

data

podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej